

Sygn. akt *IV U 207/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2019 r.

**Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSO Elżbieta Selwa

Protokolant: st. sekr. sądowy Dorota Saj

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2019 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku **Z. C. (1)**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek odwołania Z. C. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 15.01.2019 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 15.01.2019r., znak: (...) w ten sposób, że stwierdza iż wnioskodawca Z. C. (1) podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego oraz emerytalno – rentowego okresie od 23 stycznia 1997r. do dnia 30 września 1997r. -

Sygn. akt IV U 207/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 kwietnia 2019r.

Decyzją z dnia 15 stycznia 2019r. znak (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odwołując się do przepisów art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 3a ust. 1 w zw. z art. 6 pkt 1 a także art. 8 i 17 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 2017/1778 ze zm.) stwierdził ustanie ubezpieczenia emerytalno - rentowego oraz wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego wnioskodawcy Z. C. (1) w okresie od 23 stycznia 1997r. do 30 września 1997r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy w szczególności powołał się na informacje, z których wynika, iż wnioskodawca w latach 1990 – 1999 mieszkał na terenie K., pozostawał w zatrudnieniu i były odprowadzane składki zgodnie z systemem rentowym K.. Powyższe skutkowało koniecznością korekty okresu ubezpieczenia wnioskodawcy oraz unieważnieniem uprzednio wydanych decyzje w przedmiocie m.in. podlegania przez Z. C. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 23 stycznia 1997r. do 30 września 1997r.

Od powyższej decyzji wnioskodawca Z. C. (1) złożył odwołanie, w którym podniósł, że w okresie od 23 stycznia 1997r. do 20 lipca 1997r. nie przebywał, nie pracował i nie odprowadzał składek na terenie K.. Na rozprawie wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w spornym okresie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko jakie legło u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. C. (1) podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 stycznia 1983r. jako posiadacz gospodarstwa rolnego położonego w Ł. o powierzchni 5,75 ha przeliczeniowego. Decyzją z dnia 23 stycznia 1996r. został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 1 stycznia 1991r., po tym jak organ rentowy powziął informację, że wyjechał za granicę i tam przebywa.

W dniu 12 lutego 1997r. do akt organu rentowego wpłynęło oświadczenie złożone przez Z. C. (1), że w okresie od 12 grudnia 1988r. do dnia 23 stycznia 1997r. przebywał w K. i obecnie zgłasza się do ubezpieczenia społecznego rolników jako posiadacz gospodarstwa rolnego położonego w Ł., o łącznej powierzchni 13,58 ha przeliczeniowego. Decyzją z dnia 19 lutego 1997r. wnioskodawca został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników w pełnym zakresie, od dnia 23 stycznia 1997r. W dniu 19 listopada 1997r. do placówki KRUS zgłosiła się żona wnioskodawcy R. C. i poinformowała, że jej mąż wyjechał za granicę w lipcu 1997r. a ona także wyjedzie w dniu 23 listopada 1997r. i stąd wnosi o wyłączenie w/w osób z ubezpieczenia od 1 stycznia 1998r. Decyzją z dnia 8 grudnia 1997r. KRUS stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników dla Z. C. (1) od dnia 1 października 1997r. Składki ubezpieczeniowe należne za w/w okres zostały opłacone. W dniu 3 listopada 1999r. do akt organu wpłynęło oświadczenie Z. i R. C., że z dniem 18 października 1999r. powrócili z zagranicy i organ rentowy od tego dnia objął w/w osoby ubezpieczeniem społecznym rolników. W dniu 31 stycznia 2017r. wnioskodawca złożył w placówce KRUS oświadczenie, iż w okresie od 13 grudnia 1988r. do października 1999r. nie przebywał na terenie Polski z wyjątkiem roku 1997r, gdy z powodów rodzinnych mieszkał w Polsce i był ubezpieczony w KRUS. Organ rentowy dla celów emerytalnych, potwierdzał podleganie przez Z. C. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników m.in. w okresach 23.01.1997r. – 30.09.1997r. oraz 18.10.1999r. – 30.11.2016r.

W dniu 30 października 2018r. do KRUS wpłynęła pisemna informacja z kanadyjskiej instytucji zabezpieczenia społecznego, z której treści wynikało, że wnioskodawca posiada okresy zaliczane w świetle ustawodawstwa K. tj. opłacana składek jako zatrudniony w systemie rentowym K. w latach 1990 – 1999 (10 lat składkowych) oraz okres zamieszkania zgodnie z ustawą o zabezpieczeniu społecznym na wypadek starości od 1988r. do 1999r (131 miesięcy). W związku z tą informacją wnioskodawca składał w organie rentowym kolejne oświadczenie, w którym potwierdził, że w styczniu 1997r. przyjechał z żoną do Polski z przyczyn rodzinnych tj. z powodu choroby ojca, a do K. powrócił w dniu 20 lipca 1997r. Wnioskodawca wskazał, iż w w/w okresie pracował w gospodarstwie rolnym.

Na podstawie informacji o zabezpieczeniu społecznym na terenie K., Prezes KRUS wydał decyzję z dnia 15 stycznia 2019r. będącą przedmiotem zaskarżenia.

Powrót wnioskodawcy i jego rodziny z K. w styczniu 1997r. związany był z chorobą ojca jego żony i koniecznością zajęcia się posiadanym gospodarstwem rolnym w Ł.. Gospodarstwo to podczas nieobecności Z. C. z uwagi na jego pobyt w K. było prowadzone przez teściów wnioskodawcy oraz kuzynkę R. E. K.. Gospodarstwo obejmowało wówczas ok. 8 ha ziemi ornej i w całości była ona wykorzystywana pod uprawy rolne. W gospodarstwie były też – trzoda chlewna, krowa, drób. Pracę w gospodarstwie wykonywał wnioskodawca z żoną, przy pomocy teściowej i w/w E. K. (1), do której należała część drobiu. Czynności wnioskodawcy związane były z koniecznością obsiania pól mieszanką zbóż, niezbędnymi pracami polowymi przy tych czynnościach i zajmowaniem się inwentarzem żywym. Wskutek choroby teść wnioskodawcy zmarł i rodzina wnioskodawcy podjęła decyzję o powrocie do K.. W przypadku wnioskodawcy miało to miejsce w lipcu 1997r. Gospodarstwem rolnym, które nadal funkcjonowało zajmowała się nadal E. K.. W K. wnioskodawca był legalnie zatrudniony, przy czym wyjeżdżając do Polski w styczniu 1997r. rozwiązał stosunek pracy i ponownie się zatrudnił po powrocie w lipcu 1997r. W 1999r. rodzina wnioskodawcy wróciła na stałe do Polski i wnioskodawca zajął się prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

dowód: - dokumentacja w aktach organu rentowego, zeznania wnioskodawcy Z. C. (1) k. 10-11.

Sąd ustalając stan faktyczny, dał wiarę w całości dowodom z dokumentów urzędowych i prywatnych, gdyż ich prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu, a ich treść nie była kwestionowana przez strony. Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na zeznaniach wnioskodawcy, uznając je za wiarygodne w całości. Zeznania te są logiczne, spójne i konsekwentne a ich treść koresponduje z treścią dokumentów zgromadzonych w toku postępowania. Wnioskodawca w sposób zgodny ze swymi pisemnymi oświadczeniami składanymi kilkakrotnie do akt organu rentowego przedstawił okoliczności związane z okresami pobytu w K. oraz prowadzenia gospodarstwa rolnego w spornym okresie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Istotę sporu w przedmiotowej sprawie stanowiła odpowiedź na pytanie, czy Z. C. (1) w okresie od 23 stycznia 1997r. do 30 września 1997r. spełniał wszystkie konieczne przesłanki do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników a także czy nie zachodziły okoliczności wyłączające go z tego ubezpieczenia.

Zgodnie z treścią art. 1 ust 1 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (w brzmieniu obowiązującym w 1997r.) ubezpieczenie społeczne rolników, zwane dalej „ubezpieczeniem”, obejmuje mających obywatelstwo polskie rolników na zasadach określonych w ustawie. Przepis art. 6 pkt 1 i 4 ustawy stanowił, że pod pojęciem rolnika - rozumie się osobę fizyczną prowadzącą na własny rachunek działalność rolniczą jako posiadacz (samoistny albo zależny) gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast za gospodarstwo rolne traktowano każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej.

Zatem definicji tej odpowiadała osoba, która spełniała dwa warunki tj. po pierwsze posiadała nieruchomości będące gospodarstwem rolnym i faktycznie władała tą nieruchomością oraz po drugie prowadziła działalność rolniczą na własny rachunek.

Dopiero od 2 maja 2004r. na skutek nowelizacji ustawy, definiując rolnika wskazano, że pod pojęciem tym rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkujejącą i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym. Zatem zamieszkiwanie poza terytorium Polski wcześniej tj. np. w 1997r. nie miało znaczenia, zaś bez wątpienia wymagane było już wówczas prowadzenie na własny rachunek działalności rolniczej w posiadanym gospodarstwie rolnym. Bezsprzecznie, przebywanie rolnika w gospodarstwie rolnym jest potrzebne, z uwagi na konieczność wykonywania lub nadzorowania pracy, ponoszenia bieżących wydatków i reagowania w sprawach wymagających natychmiastowej decyzji. Potrzeba ta wynika ze specyfiki produkcji rolnej, nie jest natomiast wymaganiem ustawowym. Organizacja pracy w gospodarstwie rolnym należy do rolnika i może on tak zorganizować pracę, aby gospodarstwo rolne funkcjonowało także podczas jego nieobecności. Dlatego posiadacz gospodarstwa rolnego nie przestaje być rolnikiem w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z powodu czasowej nieobecności w tym gospodarstwie, jeżeli nie utracił jego posiadania i nie doprowadził do zaprzestania działalności rolniczej w zakresie przez niego zorganizowanym. Wymaganie osobistego wykonywania działalności rolniczej nie jest spełnione również wówczas, gdy posiadacz gospodarstwa przekazuje je w zarząd innej osobie, pozostawi jej decyzje co do prowadzonej produkcji i korzysta jedynie z ewentualnych dochodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007r., I UK 139/2007, OSNP 2009/1-2/24) Sąd Najwyższy już w uchwale wydanej w składzie siedmiu sędziów w dniu 30 maja 1988 r., III UZP 8/88 dokonał wykładni pojęcia „prowadzenie gospodarstwa rolnego” i wyjaśnił, iż prowadzi gospodarstwo rolne ten, kto władając nim w sensie prawnym - jak właściciel, użytkownik, posiadacz samoistny lub zależny - wykonuje czynności natury funkcjonalnej, niezbędne dla racjonalnej gospodarki w konkretnym gospodarstwie rolnym. Pojęcie „prowadzenie gospodarstwa rolnego” mieści w sobie cały zespół czynności. Słowo „prowadzenie” oznacza bowiem sprawowanie nad czymś nadzoru, zarządzanie, kierowanie czymś, zajmowanie się czymś, trudnienie się czymś, realizowanie jakiegoś celu.

Przenosząc te rozważania na grunt ustaleń faktycznych przedmiotowej sprawy, to nie budzi żadnych wątpliwości, iż Z. C. (1) w okresie od 23 stycznia 1997r. do 20 lipca 1997r. władał wraz z żoną w sensie prawnym oraz faktycznym

gospodarstwem rolnym. Również w tym okresie wykonywał czynności natury funkcjonalnej, niezbędne dla racjonalnej gospodarki w gospodarstwie rolnym. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego wnioskodawca był obecny w kraju, mieszkał w gospodarstwie rolnym w Ł. i w w/w okresie wykonywał typowe prace polowe związane z uprawą zbóż. Należy więc stwierdzić, że będąc właścicielem gospodarstwa i w spornym czasie jedynym zamieszkującym w nim sprawnym mężczyzną, niewątpliwie wykonywał takie czynności, które w sposób istotny wpływały na należyte funkcjonowanie gospodarstwa rolnego. Organ rentowy nigdy wcześniej nie negował możliwości prowadzenia przez wnioskodawcę faktycznie działalności rolniczej w posiadanym przez niego gospodarstwie rolnym w okresie, w którym czasowo, na kilka miesięcy powrócił do kraju. Dopiero informacja o zatrudnieniu i opłacaniu składek na terytorium K. w latach 1990-1999 stanowiła podstawę do wydania przez organ rentowy zaskarżonej decyzji. Tymczasem nie ulega wątpliwości, że w okresie od 23 stycznia 1997r. do 20 lipca 1997r. wnioskodawca nie mógł wykonywać pracy na terenie K. skoro przebywał w Polsce (czego organ rentowy nawet nie podważa), natomiast w świetle ustaleń faktycznych bez znaczenia jest, że okres ten został potraktowany przez kanadyjską instytucję zabezpieczenia społecznego jako okres opłacania składek.

Należy więc wskazać, że w okresie od 23 stycznia 1997r. do 20 lipca 1997r. nie zachodziły negatywne przesłanki do wyłączenia Z. C. (1) z ubezpieczenia społecznego rolników, a w szczególności nie można za taką przesłankę uznać podlegania ubezpieczeniu społecznemu w K. z tytułu podejmowanej w tym kraju pracy najemnej. W spornym okresie nie obowiązywały żadne przepisy, które skutkowałyby uniknięciem podwójnego podlegania ubezpieczeniom społecznym z różnych tytułów na terytorium Polski i K.. Takie przepisy obowiązują dopiero od dnia 1 października 2009r. na podstawie umowy o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a K. z dnia 2 kwietnia 2008r. (Dz. U. 2009/133/1095).

Problem analogiczny jak w niniejszej sprawie został jednoznacznie wyjaśniony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2015r. (III UK 21/15, lex 1918829), w którym stwierdzono, że przepisy ustawy nie zawierają żadnej regulacji, która dawałaby podstawy do wyłączenia podlegania przez rolnika ubezpieczeniu rolników z tej przyczyny, że podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia poza granicami Polski, jeżeli, równocześnie z tym zatrudnieniem prowadzi działalność rolniczą powodującą objęcie z mocy ustawy rolniczym ubezpieczeniem społecznym. Również w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2016 r.(III UK 37/16, legalis 1546875) wskazano, że z całą pewnością ubezpieczenie w innym kraju nie jest innym ubezpieczeniem społecznym w rozumieniu art. 6 pkt 12 i 13 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Inny niż rolniczy tytuł ubezpieczenia społecznego oznacza bowiem obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne i rentowe na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych lub przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Zatem wskazana przez organ rentowy na uzasadnienie zaskarżonej decyzji podstawowa okoliczność jaką było opłacanie na terenie Kanady składek na ubezpieczenie nie mogła przesądzać o istnieniu negatywnej przesłanki podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie objętym zaskarżoną decyzją.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd orzekł, na podstawie 477¹⁴ § 2 kpc, jak w sentencji orzeczenia.